

szerkesztőség, kiadó-
hivatal és nyomda

Cluj-Kolozsvár, Str. Baron
L. Pop. — Brassai-utca 10.

Az Új Kelet telefonjai

Szerkesztőség 977
Kiadóhivatal 844
Nyomda 879
Héber osztály 455
Zs. N. Sz. 558

A köziratok kizárólag a
szerkesztőségnek címen-
dek. — Köziratokat nem
adunk vissza és nem őriz-
hetünk meg

ÚJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

V. évfolyam, 79. szám

Cluj (Kolozsvár) 5632. Nisan 9.

1922. április 7. Péntek

Népszövetség elé?

Nem vasból, nem is rézből való az a serpenyő, amelyen nemzetek becsületét meri meg a világ. Papi-
serpenyő van a súlyosodó ére-
nyelv alatt. Minden szerződés, ame-
lyet az állam nevében köt a végre-
jő hatalom, serpenyővé vártól
a mérleg. És ha jogra, igaz-
ságra, szabadságra kötelezte el ma-
gát a nemzet, az egész becsületét
kötötte ahhoz. Hogy ki írja alá a
szerződést, nem számít, mert maga-
ban a meghatalmazásban sűrűsödik
meg a nemzeti akarat súlyossága,
am pedig annak a tekintélyében,
aki a szerződést a nemzet megha-
talmazásából aláírja. A békeszerző-
dést Vajda-Vojvoda írta alá, Bra-
tianu nem akarta. A szerződés belső
értéke se nem fogyott, se nem nö-
vekedett az által, hogy a m. p. a
Vojvoda kezevonását hirdeti és nem
a Bratianuét. A békeszerződés dog-
matizálta a nemzeti kisebbségek jog-
ait, a román nemzet pedig úne-
pélyes koncessziót tett a jogok mel-
lett, mikor a szerződést aláírta, vál-
tatta és szentesítette.

A kisebbségi jogoknak az utolsó
konzekvenciáig való kiterjesztése ma
már nem pártkérdés, amit elakadni
és elpolitizálni lehet. A nemzet be-
csületének a kérdése az, szemé-
lyes meggyőződés nem fojthatja le a
nemzet becsületét és még negációk-
kal se kisebbítse meg az erejét. A
személyes meggyőződés beleferrhat
abba az elvbe, amely az állam hatal-
mának érdekéből a réteges rendhez
kötí magát, de nem érvényesítheti
ezt a felfogást a nemzettel szemben
is, ha az egyszer úgy határozott,
hogy nem akar más népréteg föl-
lött olyan réteg lenni, amely az alatta
levőkre lenyomja és erejök kövérjét
csak önmagának szívja fel. A politi-
kai következetesség kétségtelenül tisz-
teletreméltó, de nem mindig törvény-
szerű, nem is mindig indokolható. Ke-
vés nemzet van a világon, amely va-
lamilyen felsőbbesre ne törekednék
összintősen. Az imperializmus a pri-
már-osztónők közé tartozik. A test-
véri osztozkodás demokrátiás prin-
cipiumával tisztultabb és emelk dettebb
állapotba jut a nemzeti önbecsülés.
A primár-osztónőkkel való szembe-
helyezkedés emeli a nemzetet, jölle-
het, hogy olyan jogokról mondott
le, amelyek azelőtt való felfogásában
az uralmi elv nélkülözhetetlen alkot-
elemeinek látszottak. A nemzetek
nem ragaszkodhatnak, nem is ragasz-
kodnak következetesen hagyományoz-
zott felfogásokhoz. Az élniakarás, a
nyugalom, a béke és a fejlődés im-
perativusa sokszor arra kényszeríti
őket, hogy következetlennek legyenek.
Sokszor ebben van a legnagyobb di-
csőségük. Románia akkor volt ön-
magához legméltóbb, amikor a béke-
szerződést aláírta s mikor ezzel a
kisebbségi jogok elismeréséhez es-
mózta elbonthatatlanul a nemzet be-
csületét. Bratianu nem írta alá a
szerződést, mert következetes akart
lenni. De miért akar következetesebb
lenni, mint maga a román nemzet?

A békeszerződést még nem haj-
tották végre. Fájdalmas dolog ez,
nemesak a nemzeti kisebbségek
szempontjából, amelyek fejlődni csak
a maguk törvényei és csak a maguk
életfeltételei szerint tudnak, de fáj-
dalmas ez az egész ország miatt is,
mert az ő fejlődésének a feltételei
mások most, mint azelőtt és na-
gyon nehezebb haladhat, ha az

egyenlő jogra összefonódó népi köl-
csönhatásokat visszautasítja. Egészen
kétségtelen, hogy a román nemzet
állja a szerződést és nem az ő
szégyene, ha még nem valósíthatta
meg a határozatait. Nem az ő szé-
gyene, de a szégyen egész terhe
mégis rá sulyosodik. A külföld
nem Vajda és nem Bratianu becsü-
letét keresi, hanem a nemzetét. Ki
vállalja azért a felelősséget, hogy
a világ lelkiismerete ámulatlan áll
meg a nemzet becsülete előtt és
megdöbbenve szemléli a serpenyőt,
amely bizonytalanul imbolyog, ho-
lított egész komolyságát és megbiz-
hatóságát vetette abba a nemzetben
élő jogtisztélet.

Madgearu, a parasztpárt egyik
vezére, aki nyilvánvalóan az igazság-
keresők közé tartozik, súlyos szava-
kat ejtett a törvényhozásban a bé-
keszerződés határozatainak be nem
tartása miatt. Kijelentette, hogy a
kisebbségek a népszövetségnél teljes
joggal emelhetnek panaszt a szűkítő
és korlátozó rendszer ellen. Amit
mondott, az kényszerítő erővel és
elutasíthatatlan logikával magából a
szerződésből és az ebben lerögzített
anyagi jogból folyik. Tagadhatatlan,
hogy a kisebbségek követelhetik a
jogaikat és ha nem önként adja

meg azokat az állam, a népszövet-
séghez fordulhatnak. Az ehhez való
jogukban senkisémet kételkedhet, mégis
megdöbbenő, hogy a parasztszerve-
nek még csak a feltevés is lehet-
ségessé vált. Nem lett volna szabad
olyan helyzetet teremteni, amelyben
csak ez a lehetőség maradt meg a
kisebbségeknek. Nem szabad úgy
állítani a világ elé ennek az orszá-
nak a mérleget, hogy a hegemonia
akarása súlyosabb abban, mint a
nemzet becsülete.

Bratianu bizonyára elhárítja ma-
gától a fenyegetést. Következetes
maradt, mit akarunk tőle? Lehet,
hogy a kisebbségek valóban nem
mennek panasszal a népszövetség
elő, de ez még nem billenti azok
javára a mérleget, akik nem akarják
jussukhoz juttatni a kisebbségeket,
jöllehet hogy erre becsületével köte-
lezte el magát a román nemzet. A
kisebbségek hallgathatnak és néma
esalódottságba és néma keserőségbe
temethetik fájdalmukat. De világ-
rengető hangja van a néma fájdal-
omnak, ha élő népek ajkán zsidba-
dozik. És ez a sikongás nemesak a
népszövetség asztaláig jut el, hanem
messzebbre is. Mindenné, ahol ité-
letre ül a világszemle. És a világ
lelke gyorsan ítél és igazságosan.

A parlamentenkivüli akció előtt

Gyulafehérváron szó sem lehet a román egység megbontásáról. Mosoiu vádjai a nemzeti párt ellen

Az Új Kelet tudósítójától

A kamara tegnapi ülésén óriási
feltűnést keltett Mosoiu tábornok
beszéde, amelyben élesen megtámadta
az erdélyi nemzeti pártot. A köze-
kedésügyi miniszter többek között
azt mondotta, hogy az erdélyieknek
más politikát kell tanúsítaniuk Bu-
karesttel szemben, mint annak idején
Budapesttel szemben és a bukaresti-
ek tanácsát most annál inkább elfo-
gadhatják, mert annak idején a
regából nemesak tanácsot, de pénzt
is elfogadtak.

A nemzetipártiak nagy felhábo-
rodással hallgatták Mosoiut, mert
burkolt célzásnak tekintik, mintha
az erdélyi politikusok a magyarok
ellen azért küzdöttek, mert megfizet-
ték őket. Popovici válaszolt a gyanu-
sításra, de a miniszter gyanúsítására
a parlamenten kívül is meg fogják
adni a választ.

A mandátumigazolási vita végén
különbön is minden figyelem az ellen-
zék parlamentenkivüli akciója felé írá-
nyul. A gyulafehérvári kongresszus
összehívása most már befejezett tény
és a kormány is számol vele. Az
„Epoca” szerint már meg is történtek
a szükséges intézkedések, annál is
inkább, mert egyes ellenzéki lapok a
gyulafehérvári nagygyűléssel kapoco-
latban a „polgárháború” szót sem
átalják leírni. A gyulafehérvári párt-
kongresszusról elterjedt különböző
kommentálásokkal szemben a nemzeti
párt szükségesnek tartotta kommuniké-
ción közölni, hogy ott a román eg-
ség megbontása szóba sem kerülhet.

A parlamenti ülésekről szóló rész-
letes tudósításunk a következő:

A szenátus

A szenátus tegnapi ülésén Marzescu
munkaügyi miniszter felolvasta a királyi
dekrétumot, mellyel a király Vaitoianu
tábornok belügyminisztert bizta meg a

Génuába utazott miniszterelnök helyet-
tesítésével.

Florescu igazságügyminiszter bete-
jesztette a lakbérleti szerződések meg-
hosszabbításáról szóló törvényjavaslatot,
melyet a király előzetesen már szente-
sített. Kérte a sürgősség kimondását. A
szenátus megszavazta a sürgősséget és
azonnal áttért a javaslat tárgyalására.

Gussi és Tomos beszarábiai szená-
torok módosításokat ajánlottak, amelye-
ket a beszarábiai speciális viszonyok
kivánnak.

Polikrat kijelenti, hogy ilyen mó-
dosításokkal csak bizottsági tárgyalás
alkalmával lehet előállni.

A szenátus ezután zárt ülést tar-
tott, amelyen elfogadta a trónbeszédre
adandó választélfeliratot.

A kamara

A kamara tegnap éjjel is ülést tar-
tott, amelyet este féltíz órakor nyitott
meg Orleanu elnök. A miniszterek
közül Marzescu, Duca, Mosoiu, Sassu
és Nistor voltak jelen.

Popovics Mihály volt az első fel-
szóló, aki a brassói választásokról
beszélt. A választási elnök Voicu Ni-
tzescu jelölését visszautasította.

Közben incidens támadt Lupu dr. és
Soriciu liberális képviselő között. Soriciu
a heves vita közepette odakiáltotta
Lupunak, hogy ostobaságot beszél.
Erre nagy botrány tör ki a Házban,
melyet csak nagy nehézségekkel tud
az elnök lecsillapítani.

Soriciu végül megköveti a Házat és
kijelenti, hogy nem akarta Luput meg-
sértetni.

Popovics folytatja beszédét és
erősen támadja a liberálisokat a brassói
és a hétfalusi választások miatt.

Lascu Demeter a nemzeti pártnak
a magyarok ellen folytatott harcairól
beszél és megemlíti azokat az érdemeket,
amelyeket a küzdelmekben Nitescu
szerzett.

Hermann Oéltacsmiát és

WIEN

I. Wöllreile 11.

Egy szám ára pályaudvaron
és vidéken is 1 lei 50 bani

Csehszlovákiában

Egy hónapra ..... 25 ck
Egy szám ..... 1 ck

Jugoszláviában

Egy hónapra ..... 20 dinár
Egy szám ..... 1 dinár

Atgiu (liberális) válaszol Popovici-
nak és kijelenti, hogy Nitescu nem
volt fölvéve a választási lajstromba.

Mosoiu tábornok támadása a nemzeti párt ellen

Mosoiu tábornok emelkedik ezután
szólásra. Kijelenti, hogy az erdélyiek
akciója izolálva maradt. Az erdélyiek
nem értik, hogy az idő megváltozott.
Ha Budapesten szükséges volt, hogy
elentállást tanúsítsanak Bukarestben a
helyzet teljesen más, itt az ellentállás
nem szükséges. Ne feledjék el, hogy
annak idején elfogadták a bukarestiek-
től a tanácsokat és a pénzt. (Nagy
tetsz. és taps a liberálisok között.) A
Consiulul Duca idején, sőt azelőtt is
nemesak elfogadtak, hanem kérték a
mi tanácsainkat. Ma az erdélyi lapok
gyászkeretben jelennek meg. Kérde mit
vesztett az ország?

Lupu közbekiált: A szabadságát!
(Erre óriási botrány tör ki. A képvisel-
ők a padokat verik.)

Mosoiu csak nagy nehezen tudja
folytatni beszédét. Az erdélyiek — ug-
yond — a liberálisokat azzal vádolják,
hogy oligarchák és mégis megtűrik
kebelükben azokat a képviselőket is,
akik ellenzik a földbirtokreformot.

Lupas a brassói választásokról be-
szél. Beszéde folyamán a többség he-
vesen tiltakozik és heves szóváltások
következnek. Orleanu megkísérli, hogy
helyreállítsa a rendet, de ez nem sike-
rül. Erre az ülést felfüggesztik. Az újra-
megnyitás után

Popovics emelkedik ismét szólásra.
A brassói választások — ugymond —
a törvénytelenység jegyében folytak le.
Az urnákat nem őrizték, a szavazatokat
ellopták. Az a türelmetlenség, amelyet
Önök tanúsítanak, bizonyítja, hogy
Önöknek nincs kulturájuk.

Erre újabb vihar támad. Az elnök
percekig nem tudja a rendet helyre-
állítani. Popovics közben az emelvény-
hez megy és öklével veri az asztalt.

Az elnök elrendeli a szavazást. A
brassói mandátumot a többség igazolta.
Az ülés 12 órakor ért véget.

A csütörtöki ülés

A kamara ülésén a jegyzőkönyv
felolvasása után Madgearu parasztpárti
tiltakozott az ellen, hogy a tegnapi ülés-
sen megvonták tőle a szót.

Stere Constantin beszélt ezután a
cetatea-albai választásokról. Rámutatott
arra, hogy a beszarábiai választási
harc milyen érdekesen eltért az er-
délyi küzdelemtől. Erdélyben a libe-
ralisok a nemzeti párt ellen azzal a
jelszóval harcoltak, legyen vége a re-
gionalizmusnak, melyet a nemzeti párt
hirdet. Ezzel szemben Beszarábiában a
parasztpárt ellen a liberálisok — Incu-
letz-párt címen — ép a regionalizmust
tüzték ki zászlajukra. Felolvassa az
Inculetz-párt román és orosz nyelven
kibocsátott választási manifestumát,
amelynek lényege az, hogy a föld a
parasztoké és nem fogják a bojároknak
visszaadni és főelve: Beszarabia a
beszarábiaiaké. Ez a különbség az er-
délyi és beszarábiai liberális politika
között. Ezután felolvassa Inculetz lap-
jának több cikkét, amelyben Pan Hali-
pát és Cingureanut gyilkosoknak apo-
sztrofálja, akik véres kézzel járják be
az országot. A parasztpártot ellenségei
állandóan államellenes propagandával
vádolják, holott ennek semmi alapja
nincs.

Bratianu Dinu közbeszól: Ön a
német okkupáció nevében beszél itt.
(Nagy zaj.)

A parlamenten kívüli akció

Az erdélyi nemzeti párt parla-
menti tagjai kivonulásuk után egy-

előre nem utaznak el, hanem bevárják Vajda ideérkezését, akivel fontos értekezletet fognak tartani. Ellenzéki körök szerint a gyulafehérvári kongresszus után az összes ellenzéki pártok nagy kongresszust fognak tartani, amelyen a parlamenten kívüli akcióra nézve megállapodnak. Hogy a nemzeti párt eloszláson mindenféle félreértéseket

a gyulafehérvári kongresszuson a megnyitóbeszédben ki fogják jelenteni, hogy Erdélynek csatlakozása a régi királysághoz feloldhatatlan és senki által kétségbe nem vonható.

A nemzeti párt részt vesz az időszaki választásokon, a választásokra azonban nem reflektál. Az akció husvét után indul meg. Az „Epoca” szerint a kormány megteszi a szükséges intézkedéseket az ellenzéki akciók ellensúlyozására.

Beavottak értesítése szerint a parasztpárt kongresszusát csak összesen fogják megtartani, de a párt addig hatalmas parlamenten kívüli akcióval fogja a kormányt támadni. A caranisták tegnapi értekezletükön elhatározták, hogy az aekermani választások hitelesítése után kivonulnak a parlamentből. A caranisták a mandátumokról nem mondanak le és minden jogukat fentartják. A kivonulásnál nem tesznek nyilatkozatot.

Az „Adeverul” a következő felütést keltő sorokat írja:

A nemzeti párt kilépése a kormányból a politikai küzdelmet a nemzet és a kormány között a belső parlamenti életből a külső területre vitte át. Ez a lépés Maniunak a királyhoz intézett táviratának egyenes következménye, amely előreláthatólag a gyulafehérvári nagygyűlés összehívására fog vezetni és az ott hozandó határozatok felhatalmazzák a nemzeti pártot a kormány ellen minden eszköz felhasználására. A kormány törvényeken kívüli megatartása, törvényeken kívül álló eszközök felhasználását vonta maga után, amit közönséges nyelven

polgárháborúnak

hívnak. A miniszterek magartásának az a látszata, hogy a kormány nem tudta kereszttől tekinteni a maga és az ország veszélyes helyzetét. A miniszterek véleménye, hogy a nemzeti párt a polgárháborút nem indítja meg és a parlamentből sem lép ki. A helyzetnek ez a fel nem ismerése megnehezíti a viszonyokat.

Redukálják a hadsereg létszámát

Bukarest, ápr. 6. (Rador.) A hadügyminiszter új költségvetése szerint a hadsereg létszámát 150.000 emberrel 125.000-re redukálják. Az indoklásban a hadügyminiszter kifejti, hogy a határokon még mindig nem teljes a csend és így nagyobb mérvű létszámcsoökkentés nem volt eszközölhető. Románia azonban már így is újabb jelét adta békés szándékainak.

Mihelyt a viszonyok megengedik, a román hadsereg létszámát 80 ezer főre fogják leszállítani.

A német parlamenti blokk új elnöke

Bukarest, ápr. 6. (Lux.) A német képviselők parlamenti csoportja megalkult. Az elnökségről Brandsch lemondott, helyette elnöknek dr. Hans Otto Rothot választották meg. Az elnökváltozást a liberálisokkal kötött választási paktum tette szükségessé, amelyet mint ismeretes, Brandsch Rudolf erőlesen ellenezett Hans Otto Rothtal szemben.

IFJU KELET

Zsidó Ifjúsági folyóirat

Előfizetési ár egy évre 80 lel.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Cluj, Calea Reg. Ferdinand 48.

„A cionizmus a zsidóság élő öntudata”

Weizmann-interjú a „Temps”-ban. Havonként ezer zsidó vándorol be Palesztinába

— Az Uj Kelet párisi levelezőjétől —

Páris, április 5. Jelentettem, hogy Weizmann kihallgatáson volt Millerand köztársasági elnöknel. Audienziája után fogadta a „Temps” tudósítóját, akinek hosszasan nyilatkozott a cionizmus aktuális kérdéseiről. A „Temps” „A cionista kérdés” címmel közli az interjút és többek között a következőket írja:

„Weizmann, aki jelenleg Párisban tartózkodik és itt kihallgatáson jelent meg a köztársasági elnöknel, az újkori cionizmus vezéralakja. Nyolc év óta feje a cionista világszervezetnek, amely állásában a legutóbbi karlsbadi kongresszus megerősítette. Megkértük a kiváló államférfiut, adjon rövid expozét cionista felfogásáról, valamint a cionizmus jelenéről és jövő kilátásairól.”

Ezután az interjú szövege következők:

„A cionizmust — mondotta Weizmann — nemzetközileg szentesítette a sanremói konferencia. A palesztinai mandátumot Nagybritánia ruházták, abból a célból, hogy ott, fokozatosan és a Palesztinában élő népek szerzett jogainak tiszteletben tartása mellett, nemzeti otthon létesítsen a zsidók számára. A mandátum ratifikálása, ugy tudom, a népszövetség legközelebbi ülésén fog megtörténni. Remélem, hogy az angolokkal közösen, valóban otthon fogunk teremteni a zsidó népek és ebben az otthonban minden zsidó jól fogja magát érezni.”

A francia újságíró megkérdezte Weizmantól, milyen reális eredményeket ért el eddig a cionizmus Palesztinában.

„A gyarmatosításra — folytatta Weizmann — eddig évenként 30 millió fontot költöttünk el, ezzel a pénzzel átszerveztük a régi gyarmatokat és újakat létesítettünk. Munkásszövetkezeteket kreáltunk és emeltük az ország ipari és kereskedelmi nivóját, jelentős eredményt értünk el azáltal is, hogy a Jordán vizét sikerült ipari célokra felhasználni. Palesztinába havonta átlag ezer zsidó vándorol be. Ez az ország jelenlegi befogadó képessége. Ügyelünk arra, hogy ez a szám lehetőleg

ne csökkenjen és amíg a viszonyok meg nem engedik, ne emelkedjen. Gazdaságilag rövidesen nagy fellendülés várható, mert a Keren Hajjeszód-mozgalom, amelyben minden zsidó résztvesz, meg fogja engedni nekünk, hogy az eddigi 30 millió helyett 50 milliót költessünk évenként Palesztinára. Egyébként ez az összeg megfelel annak, amelyet a karlsbadi konferencia megszavazott. Kulturális célokra, iskolák és tudományos intézetek fenntartására hatmilliót költünk el egy-egy évben.”

A zsidók és az arabok viszonyáról Weizmann a következőket jelentette ki:

„Palesztina arabjaival, sajnos, eddig nem volt olyan a viszony, mint aminőt kívántunk. Ehhez hozzájárult a keleti politikában uralkodó labilitás, a népszerűség egyes osztályainak félreértései és sok rágalom. De hiszem, hogy munkaerőnk és munkás politikánk végül ezen a téren is győzedelmeskedni fog és az arabok be fogják látni, hogy mi csak jót akarunk és munkánk Palesztina minden lakosának hasznára fog válni.”

Végül, Franciaországnak a cionizmussal való kapcsolatáról beszélgetve, Weizmann azt mondta, hogy a cionizmus, amely a zsidó nép élő öntudata, sohasem fogja elfelejteni, hogy Franciaország volt az első az európai államok között, amely a zsidókat a nagy forradalom alatt, emancipálta. Legújabbán pedig — folytatta Weizmann — Sanremóban járult hozzá függetlenségünk elismeréséhez. Franciaország szíriai és libanoni szomszédsága csak meg fogja erősíteni azt a barátságos viszonyt, amely a zsidóságot Gallia nemében nemzetévé fűzi. Millerand köztársasági elnökkel és Poincaré miniszterelnökkel való beszélgetésem meggyőzött arról, hogy Franciaország a legteljesebb megértéssel és jóindulattal viseltetik a cionizmus iránt.”

A „Temps” megjegyzi, hogy Weizmannnak állandó lakóhelye Londonban, a Cionista Világszervezet székhelyén van, ahova azonban most nem tér vissza, mert Párisból előzőleg még Olaszországba megy.

Paul Lévy

Génuva a francia-orosz mérközések színhelye lesz

Lenin betegsége gyógyítható, mondja Klemperer professzor Poincaré a génuai határozatokat nem tartja kötelezőnek

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Berlinből táviratozzák: Csieserin és Litvinov tegnap elutaztak Berlinből. Politikai körökben úgy tudják, hogy Csieserinék még a génuai konferencia előtt Londonba utaznak, hogy az angol kormánnyal tárgyalásokat folytassanak. Rigából jelentik a „Frankfurter Zeitung”-nak, a szovjetdelegáció tagjai, akik nem voltak vele Csieserinnel, most Berlinbe utaztakban átutazott Rigán. Velük egy vonaton érkezik Moszkvából Förster boroszlói és Klemperer berlini orvosnár, akik Lenin betegségről konzultáltak. Klemperer doktor egy beszélgetés folyamán kijelentette, hogy

Lenin betegsége gyógyítható.

Lenin súlyos fejfájásokban szenved. Jelenleg munkaképes, bár nagyon túl van terhelve munkával. Klemperer vonatkozott a betegséget közelebbről meghatározni, anélkül, hogy a paciens erre felhatalmazná. Mindamellet közölhetem, — mondotta — hogy nem rákbetegség Lenin betegsége.

A „Vossische Zeitung” intervjut közöl Csieserinnel. Az orosz külügyi népbiztos örömet fejezte ki afölött, hogy Lloyd George magáévá tette

a hadseregek csökkentésére vonatkozó javaslatot. De hangsúlyozni kívánja, hogy ez a csökkentés egyelőre nem vonatkozhat Oroszországra, mert

Oroszországnak állandóan készenlétben kell állania,

hogy a fehérek esetleges támadásait visszaverje. A rigai konferencián hozott határozatok nagy befolyással lesznek a génuai konferenciára, hiszen Európa ujjaépítése Oroszország bevonása nélkül el sem képzelhető. Ez pedig feltétlenül megkívánja az orosz kormány elismerését.

— Elmegyünk Génuába — mondotta Csieserin — de aktív részvételiüket feltételekhez kötöttük. Elsősorban megkívánjuk ugyanazokat a jogokat, mint amilyenek a konferencián résztvevő többi államnak megvannak. Követeljük az orosz kormány szuverén jogának teljes elismerését. Ezenkívül teljes gazdasági függetlenséget fogunk követelni. Nem mehetek bele abba, hogy szóvá tegyék a georgiai köztársaság kérdését. Ezek a feltételeink. Ha biztosítékot kapunk a teljesítésükre, vállatve fogunk dolgozni a többi állammal Európa ujjaépítésén.

Más berlini távirat szerint Csieserin, Litvinov és Joffe mielőtt elutaztak Berlinből, látogatást tettek dr. Wirth birodalmi kancellárnál és délelben dr. Rathenau külügyminiszter vendégei voltak. A villásreggelnél több előkelő parlamenti ember és a nagyipar képviselői voltak hivatalosak. A birodalmi kancellárral és a külügyminiszterrel az orosz delegátusok politikai kérdésekről tárgyaltak és

a német-orosz kereskedelmi szerződés tervezetét is érintették.

Mértékadó helyen ezeket a megbeszéléseket előzetes nemhivatalos tárgyalásoknak minősítik. Hivatalos tárgyalásokról csak a génuai konferencia eredményei után lehet szó.

Az európai sajtóban Csieserin nyilatkozatai dominálnak. A „Berliner Tageblatt”-nak is nyilatkozott az orosz külügyi népbiztos és a következőket mondotta:

— Az orosz kormány tisztában van vele, hogy Oroszország gazdasági ujjaépítése csak a nyugateurópai gazdasági csoportok tevékeny segítségével lehetséges. Meg van győződve róla, hogy Németország első sorban hivatott az ujjaépítésnél segíteni. Azzal a szándékkal megyünk Génuába, hogy amennyire csak tőlünk telik,

segítünk Európa rendjének megteremtésében.

Európa ujjaépítése Oroszország ujjaépítése nélkül el sem képzelhető. Ha a francia kormány ez nem látja be, mint ahogyan az előjelek mindmáig bizonyítják, hogy nem, rajta lesz a génuai konferencia kudarcának a felelőssége.

Leninről Csieserin a következőket monotta: — Lenin nem beteg, csak nagyon fáradt, tulsokat dolgozott. Egy idő óta álmatlanságban szenved. De különösebb betegségi tünetek nem konstathatók rajta.

Egy másik nyilatkozatában Csieserin azt mondja, hogy az oroszok elmennek Génuába, de

nem mint vádlottak, hanem mint vádlók, nem mint adósok, hanem mint hitelezők.

A szovjet a világgazdaságban való részvételre eltárja a kaput, de az a feltétele, hogy ennek feltételei legyenek.

Moszkvai távirat szerint a kommunista párt bal oldala tiltakozott a szovjetkormány új irányt követő politikája ellen. Azzal vádolják a kormányt, hogy Génuában a burzsoázia- val akar lepakálni a proletáriátus rovására. A manifesztrum miatt több kommunistát letartóztattak.

Párisból telegrafálják: Poincaré miniszterelnök tegnap hosszasan tanácskozott a génuai francia delegációval. A tanácskozáson résztvettek a szakminiszterek is. Reydeux beszélt a problémákról, amiket a génuai konferencia van hivatva elintézni és beszámolt a londoni szakértői konferenciáról. De Lotri a nemzetközi kölcsön problémáját fejtegette. Poincaré beszélt ezután és hangsúlyozta, hogy Franciaország ösztönözni óhajt résztvenni Európa helyreállításában, ezzel szemben azt kívánja, hogy szerzett jogait respektálják. Véleménye szerint a génuai konferencián nem kerülhetnek szóba politikai problémák, csupán gazdasági kérdések. Ha azonban a konferencián mégis szóba kerülne politikai kérdések, a francia kormány fentartja magának a döntés jogát. Hangsúlyozza, hogy Franciaország nem érezheti magát kötelezettnek, hogy a génuai konferencia határozatait elismerje.

Paplan, matrac, ágynemű készen és rendelésre legolcsóbban 1213

Stern-nél Cluj.

Bocska-u. 9. sz. alatt szerezhetők be.

Áldetektívok megtámadták egy angol kereskedőt

Az Uj Kelet tudósítójától

Néhány nap óta többtagú banda garmazdikodik Kolozsváron, mely főleg a külföldiek hífosztásával foglalkozik. Az utasok minden esetben azonos módszerrel próbálkoztak, detektívoknak adták ki magukat, igazolásra szólították fel a vásártéri célból Romániába jött idegeneket, a felmutatott utlevél és más igazoló okmány természetesen nem bizonyult elegendőnek, de kisebb-nagyobb összegért hajlandónak nyilatkoztak a legeszmélet embert továbbengedni. A két napja a csehszlovák konzulátus egyik alkalmazottját akarták állítólagos detektívok megzsarolni, kedden pedig egy angol kereskedőre vetették a hálójukat. Az angol kereskedő elég jólismert tagja a kolozsvári társaságoknak és csehszlovák állampolgár. Ő maga mondta el esetét, csak azt kötötte ki, hogy a neve ne kerüljön forgalomba.

A kereskedő, szóbeszédhez híven, kedden este a késő esti órákban hagyta el a New York-kávéházat és hazafelé igyekezett. A román színház előtt két ismeretlen egyén tőpant eléje a homályból és igazolásra szólították.

— Detektívok vagyunk a szigaramokért.

A kereskedő kézséggel mutatta fel szabályozási utlevelét. A két állítólagos detektív nézegette-nézegette az utlevelét, kifogásolni valót kerestek rajta. Találtak is.

— Hogy lehet ennek csehszlovák paszportja, ha angol kereskedő?

Hiba magyarázta meg nekik a kereskedő, hogy ő csehszlovákiai illetőségű négyen, de állandó lakóhelye Angliában van, felszólították, hogy kövesse őket. Mikor a kereskedő látta, hogy sem a városi, sem a központi szigaramcserére nem viszik, hanem a város vége felé vezetik, tiltakozni kezdett a zaklatás ellen és azt követelte, hogy vagy kísérjék be valamelyik állambiztonsági hivatalba, ahol igazolni fogja magát, vagy pedig eresszék szabadon. Az állítólagos detektívok azonban hallani sem akartak erről. Közrefogták a kereskedőt és kényszerítették, hogy kövesse őket a Tordai úton lévő „Románia Mare” nevű kereszmba.

A leírásnak is beillő ivóban több gyanús külsejű egyén mulatozott. Az állítólagos detektívok leültek az asztalhoz és felszólították a kereskedőt, hogy igyon velük. A kereskedő, aki élt a gyanúperrel, hogy szélhámosokkal van dolga, akik le akarják itatni, hogy kifosztassák, nem volt hajlandó belevegyni a mulatozók közé. A két gyanús detektív erre megfenyegette a kereskedőt, ha nem engedelmeskedik, kiviszik a mezőre s elbánnak vele.

A fenyegetések hatása alatt a kereskedő kénytelen volt leülni és együtt inni a két jómódúval. Szerencséjére, a két állítólagos detektív valamin össze szólalkozott. A heves vitaközös csakhamar parázs verakedésé nőtt. A beállott zűrzavart a kereskedő arra használta fel, hogy sietve elhagyta a lelját. A bejárásban véletlenül össze találkozott egyik tiszt ismerősével, akinek elmondotta kellemetlen kalandját. A tiszt tanácsára előkerítették néhány detektívet, azután kimentek a Tordai-útra. A két állítólagos detektív már ismét békésen iddoggalt egymással. Rövid dalakodás után az újonnan érkezettek elfogták a gyanús mulatozókat és az egész társaságot bevitték a szigaramcserára.

A guruló rubelek

Berlin, április 6. (Rador.) A „Vorwärts” mai száma súlyos leleplezéseket közöl a kommunistákról. A jebbeldali szocialisták lapja azzal vádolja szovjetkormányt, hogy az 1919 évi németországi kommunista felkelést orosz pénzzel ő rendezte és 25 millió márkát fordított erre a célra. A „Rote Fahne” című lap ma ism. hivatott 200.000 márkát kap Moszkvából.

Az ébredők tudtak a pokolgépes merényletről

Tüntettek a gyilkosok mellett. Még mindig nyomoz a budapesti rendőrség

Az Uj Kelet tudósítójától

Budapestet még mindig izgalomban tartja a hófő esti bombamerénylet. A rendőrség már a büntény első óráiban helyes nyomra bukkant, azok letartóztatás történt és most egyszerre a budapesti rendőrség töredelmes vallomást tesz: bevalijs, hogy a nyomozás holtpontra jutott. A nyomozó hatóságok, természetesen a nyomozás érdekében munkájukat titokban tartották, mégis kiszivárgott a detektírek munkájának néhány eredménye, amelyet meglepetésszerűleg most igyekeznek visszaszívni. Ez a módszer nem szokatlan Budapesten, ahol a rendőrség detektíreit mindig voltak olyan ügyesek, hogy a büntények tetteseit kinyomozták, az utóbbi években azonban a nyilvánosság előtt a rendőrségnek mindig kudarcáról kellett beszámolnia, mert fontos érdek az parancsolták, hogy a rendőrség, amely mindent tud, egyszerre ne tudjon semmit. Félő, hogy ennél s szörnyű merényletnél is ez történik.

Letartóztatás helyett szabadlábra helyezés

A rendőrség kétnapos munkája után most megállapítja, hogy az eddigi nyomok helytelenek. Tizenhat embert letartóztattak s közülök máris tizet szabadlábra helyeztek. A rendőrség igen helyesen azon a feltevésen volt, hogy ez a merénylet összefüggésben van az utóbbi idők kisebbmértű merényleteivel, az Atheneum-nyomda lerombolásával, ahol szintén bombával dolgoztak és más hasonló esetekkel. Most azonban a rendőrség hangoztatja, hogy a büntény első óráiban felfedezett nyomok helytelenek és egyelőre

semmi pozitív eredményre jutni nem tudtak.

A nyomozásnak sokban segítségére lenne, ha tudnák már, hogy kik követték el annak idején az Atheneum-nyomdát ellen intézett bombatámadást. Ezt azonban, mint az előzőleg elkövetett bűnök tetteseit, nem ismerik. Bár millió s jutalmat tűztek ki a nyomra vezetőnek, csak gyéren jelentkeznek a rendőrségen tanuk, ami érthető is, mert az emberek félnek a titkos maffia bosszúállásától.

A budapesti főkapitányságon több tanu jelentkezett, akik vallomást tettek a bombamerénylet ügyében. Így megjelent ott egy Köpf Mór nevű kereskedő, aki elmondta, hogy ismer egy fiatalembert, aki Pólában tengrész volt, ahol megtanulta az aknák és a robbanószerek gyártását. Ez a fiatalember az utóbbi időben szűkös anyagi viszonyok között élt. Köpf volt, aki 1916-ban a einkotai gyilkos nyomára vezette a rendőrséget. Ezért az ő szavainak nagy jelentőséget tulajdonítanak. A kereskedő elmondotta, hogy mihelyt értesült a merényletről, erre az ismerősére gondolt, akit azonnal felkeresett a lakásán. De nem találta ott, mivel szombaton este Bukarestbe utazott. A rendőrség most ebben az irányban nyomoz.

Régi bűnök

A rendőrség most sorra veszi a közelmúltban elkövetett rendezavarásokat és azok tetteseit keresi abban a reményben, hogy így sikerül a merénylet ügyében is új nyomra akadni. A rendőrségen most már jelentkeznek tanuk nagyobb számmal, de ezek lényegesenbbet mondani nem tudnak. Sokan csak telefonon mernek vallomást tenni, vagy anonim levélben, ami jellemző a budapesti állapotokra. A megtalált bomba darabjainak rekonstrukciójához fűzött remények nem váltak be, mert a szakértők jelentése nem mondott lényegesebbet. Ma ismét négy gyanús

fiatalembert állítottak elő a rendőrségen, akik már az előző rendezavarásokban is résztvettek és több gyaauok merült fel, hogy ennek a merényletnek is részesei. A rendőrség reméli, hogy a nyomozás, ha nem is tudja teljesen kideríteni és felkutatni ennek a merényletnek a bűnöseit, de

sok olyan bűnt fog a felszínre hozni, amelyek már régen foglalkoztatják a közvéleményt.

Klebsberg Kuno belügyminiszter fogadta az újságírókat, akiknek nyilatkozott a merényletről. Elmondotta többek között, hogy a nyomozás eddig azért nem járt sikerrel, mert a közönség tartózkodóan viselkedett, holott minden esetben a rendőrség elsősorban a közönség támogatására számít. Most már jelentkeznek tanuk a főkapitányságon, amit már csak azért is nagy jelentőségűnek tart, mert egyrészt azt mutatja, hogy az emberek biznak már a közállapotokban, a hatóságok védelmében, másrészt pedig hogy a közönség nagy rétegei többé nem rokonszenveznek a rendezavarókkal. A nyomozást maga a belügyminiszter ellenőrzi, aki erősen hiszi, hogy a rendőrség hamarosan előkeríti a tetteseket.

Ma délután egy budapesti kávéházban letartóztattak négy fiatalembert, köztük egy díjbirkózót is, akiket azzal gyanúsítanak, hogy tudomásuk volt a merénylettervről.

Az áldozatok temetése

A merénylet áldozatainak temetése pénteken délelőt tizenegy órakor lesz impozáns külsőségek között. A gyászszertartáson az összes ellenzéki vezérek gyászbeszédet fognak mondani. Az áldozatok eltemetéséről, akik tudvalevőleg valamennyien zsidók voltak, a budapesti hitközség és a Chevra Kadisa fog gondoskodni. A hitközség nevében Vázsonyi Vilmos és Léderer Mór elnök tartanak gyászbeszédet. A gyászoló budapesti polgárság részvétét a sárnál gróf Apponyi Albert fogja kifejezni. A fővárosi kereskedők elhatározták, hogy a gyász jeléül a temetés ideje alatt bezárják üzletüket. A munkásság is kifejezést fog adni gyászának és annak a felháborodásnak, amelyet a merénylőkkel szemben éreznek. A temetés ideje alatt a gyárakban és üzemekben tüntető sztrájk lesz.

Egy újabb halott

Tegnap este az áldozatok közül felboncolták Szegő gyárost és Pesti Alfréd nyomdatulajdonost. A súlyosan sebesültek közül tegnap délután három órakor meghalt Goldberger Simon építész, aki a merénylet egyik legsúlyosabb sebesültje volt.

A belügyminiszter április tizennyolcadikáig bezárólag minden politikai összejövetelt betiltott. Ezzel a kiélezett politikai harcnak az élet akarja letompítani az elejét akarja venni annak, hogy hasonló esetek megisméltódnének. Politikai körökben ez a rendelkezést élénken vitatják, mivel az a választási agitációt teljesen megbénítja. De sok szó esik a belügyminiszter egyik nyilatkozatáról is, amelyben többek között azt mondotta, hogy nem ok nélkül tiltotta meg a vigalmakat és a politikai gyűléseket. Ebből sokan arra következtettek, ha a kormány nem is tudott előre a merényletről, de megbízható jelentések alapján ismerte a közhangulatot és a kormányának felrójják, hogy még se tette meg a szükséges intézkedéseket.

Terror és passzivitás

A ellenzéki politikusokat rendkívül elkeseríti az a terror, amellyel mindenáron megakarják akadályozni munkájukat. Felmerült ismét annak gondolata, hogy az ellenzék lépjen passzivitásba.

Ezt azonban a polgárság könnyen megfélemledésnek tekinthető, ezért az ellenzéki politikusok mégis azt határozták, hogy fentartják továbbra is aktivitásukat. Ezzel is azt dokumentálják, hogy meggyőződésükért küzdenek és nem riadnak vissza semilyen terrortól. A fővárosban mindenki tudja, hogy az ellenzék gyűléseinek állandó megzavarása és a bombamerénylet között szoros összefüggés van. A merénylet tetteseit az állandó rendezavarók között kell keresni.

Az ébredők tudtak a merényletről

Budapest, ápr. 6. A rendőrség délután kiadott jelentése megmagyarázza azt az eddig érthetetlen körülményt, hogy a katasztrófa pillanatában több száz főnyi ébredő valóságos kordont alkotott a robbanás színhelye előtt és éljenezte a merénylőket. A demokratakör közelében lévő kávéházak és kávémerések tulajdonosai azt vallották, hogy a merénylet elkövetése előtt ezek a gyanús fiatal emberek kisebb csoportokban a kávéházakban és kávémeréseken helyezkedtek el, ahonnan a robbanás előtt néhány perccel a pártkör elé vonultak.

A magyar legitimisták tárgyalnak a kormánnyal

Az Uj Kelet munkatársától

Budapest, április 6. Politikai körökben nagy feltűnést keltett az a mozgalom, amelynek élén Csernoch hercegprímás, Erast Sándor és gróf Zichy állanak. A mozgalomnak az a célja, hogy a király halála után kiélestedt politikai ellentétek kiengyenyelődjenek. Az akció vezetői elérkezettnek látják az időt, hogy az egymással szemben elvadult harcban álló pártokat és politikai vezéroket kibékülésre hívják fel.

Budapest, április 6. (Rador.) Budapesti politikai köröket élénken foglalkoztatja a legitimisták újabb erőteljes akciója. A legitimisták tárgyalásokat kezdtek a kormánnyal, hogy egyezséget kössenek. Azt szeretnék, ha a kormány nem gördítene akadályokat Zita és Ottó visszatérése elé. A kormány azonban a detronizációs törvény alapján áll és ahhoz szigorúan ragaszkodik. Ilyen körülmények között nem remélhető, hogy bármi néven nevezendő megállapodás jöjjön létre.

A királyi árvák

Páris, április 6. A nagykövetek tanácsa ma tárgyalta Károly hátramaradottjainak helyzetét. A király anyját, Mária Jozefát annyira megviselte a fia halálhíre, hogy nem indulhat el Münchenből Miksa főherceggel Lhalba.

Budapest, április 6. Haller István akciót indított, hogy a kormány ne gördítsen akadályokat Károly özvegyének és gyermekeinek hazajövetelére. A kormány hajlandónak mutatkozik, hogy alkalmas időben eleget tesz Haller kérésének, azonban minden körülmények között ragaszkodni fog a törvényekhez. A kormány ma még nem tartja aktuálisnak a hazajövetelt és ragaszkodik a detronizációs törvényben lefektetett kezdeményezési joghoz. Ha ezeket a szempontokat legitimista oldalról is figyelembe veszik, akkor szó lehet bizonyos közeledésről.

Az internacionálék kongresszusa

Berlin, április 6. (Rador.) Az internacionálék kongresszusának előkészítő értekezletén Radek népbiztos után Macdonald angol kiküldött beszélt, aki hevesen támadta Radeket és a III. internacionálét, kijelentve, hogy a konferencia csak akkor fog eredményre vezetni, ha a kommunisták feltétlenül alávetik magukat a konferencia határozatainak.

A második internacionálé tegnapi ülésén Radek kifejtette nézetét a második internacionáléval szemben, amelynek programját nem fogadja el. Helyesli a bécsi Arbeitgenossenschaftnak a gennai konferenciával szemben trunuitandó magatartását, amely kimondja, hogy a munkásság maradjon távol a konferenciáról, ezzel is demonstrálva annak elismerése ellen.

készen és 113
nél
ezhetők be.

HIREK

Lloyd George a génuai konferenciáról

Boulogneban nem változtattak az eredeti programon

Az Uj Kelet tudósítójától

Londoni távirat jelenti: Az angol alsóháznak évek óta nem volt olyan mozgalmas napja, mint a hétfői, amelyen Lloyd George beterjesztette génuai programját. Az ülésen és a karzatok zsúfolásig megteltek. Lloyd Georget barátai harsányan üdvözölték. A miniszterelnök meglehetősen jószinben van, a fáradtságának semmi nyoma rajta, a céltudatos és energikus ember benyomását kelti. A kormány tagjai teljes számban megjelentek. A koalíció képviselői az utolsó emberig ott voltak a padokban. A konzervatív ellenzék és a muskápárt is teljes számban jelen voltak. A diplomata páholyban a diplomáciai kar. Az egész ház feszült figyelemmel hallgatta végig a beszédet.

Lloyd George azzal kezdte, hogy rövid vissza pillantást vetett a koalíció legutóbbi eseményeire. Vázolta az unionista ellenzék dolgát és megköszönt, miért fordul a kormány ép e pillanatban az alsóházhoz bizalmi szavazatért. A bizalmi indítvány ugyanaz, amit a kormány a washingtoni konferencia előtt a ház elé terjesztett.

Ha a parlament a bizalmi nyilatkozatot eveti, akkor más delegációt kell küldenie Nagybritanniának a génuai konferenciára.

A Ház mély meghatottsággal fogadta ezeket a szavakat. Ezután a miniszterelnök a génuai konferenciáról beszélt.

A génuai konferencia — mondotta — mint otthogy olyan államok is képviselve lesznek, akik a békeszerződést még nem írták alá, nem tárgyalhatja az érvényben levő szerződések revízióját. Kérdés, vajjon a békeszerződések revízióját egyáltalán tárgyalni kell. Azok a kérdések, amikkel Génuában foglalkozni fog a konferencia azért hívtuk egybe, hogy Európa újjáépítését megtervezzük. Európa államai ma annyira elszegényedtek, hogy a harminc éves háború óta nincs rá példa a történelemben.

A nagy gazdasági terület bekapcsolódása hatással van az egész világ termelésére.

Felhívás az első sékelkörlet cionistához. Múltán a sékelkörlet Kolozs, Szilágy, Szolnok-Doboka, Beszterce-Naszód és Torda-Aranyos megye minden községébe széljékküldtek, sürgősen felhívjuk az e megyékhez tartozó azon csoportokat, melyek a sékelkörletből tévedésből még nem kaptak volna meg, avagy ha a szükségesnél kisebb számban kaptak, hogy e körülményről bennünket haladéktalanul értesítsenek. Felhívjuk azonkívül fenti csoportokat, hogy amennyiben az utasítás értelmében eddig még nem történt volna meg, a sékelkörlet irányítására azonnal alakítsák meg a sékelbizottságot s tegyenek javaslatot nekünk a sékelbiztos személyére nézve. A sékelkörlet folyamán tartandó rendezvényekre vonatkozólag kérjük az első körület központjához (E. Zs. N. Sz. Helyi Csoportja, Dés, Czákó Zsigmond-u. 4) fordulni.

Előleget kapnak a vasutasok. Bukarestből jelentik: A vasut igazgatóságok Bukarestben elhatározták, hogy husvétkor a tisztviselőknak havi fizetésük 50 százalékát előlegként kiutalják.

Cionista meeting Focsaniban. Bukaresti munkatársunk jelenti: Focsaniban április 4-én nagy cionista meeting volt, amelyen a newyorki „Jewish Times” Romániában időző szerkesztője, mister Meyer és Horia Carp vett részt.

Glasner Móse hazaérkezik. Ma délután az őtírai gyorsvonattal érkezik vissza németországi útjáról Glasner Móse főrabbi. Ugy értesülünk, hogy az ősz tudóst s-amos tisztelője fogja a pályaudvaron fogadni.

Két kolozsvári detektív kitüntetés. Mint az Uj Kelet megírta, a belügyminiszter felterjesztésére a király kitüntette Rosenfeld és Katz kolozsvári detektíveket. A fáradhatatlan munkásságot jutalmazó érmeiket szerdán délután tűzte fel Popovici Valér rendőrprefektus a két detektív mellé. Az ünnepélyes aktuson a rendőrség egész tisztikara és legénysége megjelent. Popovici prefektus beszédét intézett az ünneplettekhez. Örvendek, — mondotta többek között, — hogy az én testületemből került ki az első két erdélyi detektív, aki ilyen kitüntetésben részesül. Ez a kitüntetés csak újabb bizonyítéka annak, hogy a rendőrség nem ismer nemzetiségi különbségeket (a két kitüntetett detektív ugyanis zsidó) és csak a munkát tekint, ha elismerésről van szó. A prefektus beszéde után a rendőrség egész tisztikara gratulált a kitüntetett detektíveknek.

Az erdélyi Achuzs-szövetkezet hírei. Az erdélyi Geulah Achuzs-szövetkezet értesíti tagjait, hogy Paneth Hermann, a szövetkezet ügyvezető-igazgatója április elsején nagyobb szállítmány gazdasági felszereléssel és szarvasmarhával Erec Jiszraelbe utazott, hogy a szövetkezet ottani birtokának berendezését megkezdje. Távollétében a szövetkezet központi irodáját Grün Lázár vezeti, aki Calea Traján (Árpád-ut) 40 szám alatt lakik. Minden postai küldeményt erre a címre kell küldeni az Achuzs részére. A szövetkezet egyben felkéri tagjait, hogy úgy az esedékes, mint a hátralékos tagdíjárulékait Grün Lázár címére késedelem nélkül beküldjék szíveskedjének.

A jassii egyetemen a rektor lemondását követelik. Bukarestből jelentik: A jassii egyetemi tanárok esütörtökön ülést tartottak, amelyen Brato rektor lemondását követelték. A tanárok ebben az értelemben kérvényt intéztek a közoktatásügyi miniszterhez.

Salomon Rotschildné hagyatéka. Párisi levelezőnk írja: Salomon Rotschild báróné, aki az elmúlt héten halt meg Párisban, a következőképpen végrendelezte vagyonával: Berrierciai palotáját és az azt övező hatalmas kertjét, amely a Friedland-avenüetől a Balzac-szoborig terjed, a fővárosnak hagyta. Ezt a kertet nyilvános parkká fejték átalakítani. A Louvre-muzeumnak hagyta híres aranyselece-gyűjteményét, amelynek legértékesebb része a tizenhét századbeli apja örökségéből való. Ugyancsak a Louvre kapja fegyvergyűjteményét, valamint egyik gótikus szőnyegét és több tizenötödik századbeli ereklyéjét. A Képzőművészeti Muzeuumnak hagyományozta világhíres szalonburát, amelynek az áthúzóit a beaavaisi királyi szöveggyűjteményből kerültek ki és valamikor Dubarry hercegnő tulajdonában volt, ezenkívül egy óriási gobelint, amely Berrierciai palotájának előcsarnokát díszítette. Salomon Rotschild báróné végrendelete száznál több oldalból áll és a felsoroltakon kívül még körülbelül száz, különféle jótékonyjegyekre tett hagyatékot tartalmaz.

Narancs-export Egyiptomba. Jeruzsálemből írják: Az egyiptomi kormány a narancs-export intenzívebb tétele érdekében átiratot intézett a palesztinai gazdasági hivatalhoz, amelyben hivatkozik a palesztinai narancsszállítmányok teljes kielégítő voltára. A Petach-Tikah-i narancsexportőrök egyesülete a rendelkezések felvételére kiküldte megbízottait Egyiptomba.

A génuai konferencia létesítőinek gondolata szerint megvizsgálja a módokat, amelyek szerint a gazdasági jólét újra helyreállítható. A cannesi megbeszéléseken megállapították a génuai programot.

Lloyd George az ellenzék közbeszólásaival szemben tagadja, mintha a boulognei találkozón Poincaréval változtatott volna a génuai programon. Se Boulogneban, se később az eredeti terv változást nem szenvedett.

Az országhatárok változásai gazdasági bonyodalmakat okoztak. Egyike a főtevézőknek Elzász-Lotharingia visszajuttatása Franciaországnak, miáltal a nehézipar nagy változásokat szenvedett. Helyreállították a lengyel államot is és a régi Ausztria-Magyarország területén több új állam keletkezett. Az addig egységes osztrák-magyar gazdasági terület szétdarabolódott. Az alsóház egyetlen tagja se fogja kívánni, hogy Elzász-Lotharingiát Németország visszakapja, vagy hogy a sláv államok bármelyike elveszítse függetlenségét.

De a gazdasági ziláltságot energikusan meg kell szüntetni.

A zavar legnagyobb részét az okozza, hogy Franciaország és Belgium a legtöbbet szenvedett a háborúban. Ha a versaillesi békeszerződés gazdasági határozatait megváltoztatnák, akkor a jóvátétel terhe Németországról Franciaországra és Belgiumra hárulna. De ha a szövetségesek olyan jóvátételeket követelnek, amelyek egy állam teljesítőképeségét a példátlan háború után meghaladják, akkor

Németország krízise olyanképpen súlyosodna, hogy a következményei be sem láthatók. És Németország krízise nem fog megállni a német határokon.

Mindezek a kérdések, mint már előbb is említettem, nem alkalmasak rá, hogy más fórum előtt tárgyaltsanak, mint a génuai konferencia előtt.

Lloyd George beszéde további során az orosz problémával foglalkozott. Nyilatkozatát az alsóház nagy tetszéssel fogadta.

Legközelebbi hajóindulás Constanzából Newyorkba. Bukaresti munkatársunk jelenti: Constanzából legközelebb április 22-én indul hajó Newyorkba. A hajó neve „Constantinople” és első-, második- és harmadosztályra van berendezve. Jegyeket Embiricosnál Bukarestben, str. Academie 1. és Constanzában str. Lascar Catargiu 38. sz. alatt lehet váltani.

Leszállítják a hadsereg létszámát. Bukarestből jelentik: Az „Adeverul” közlése szerint a román hadsereg létszámát 150.000 emberről 125.000-re szállították le.

„Hakoah”-estély Désen. Április másodikán magas nivóju estélyt rendezett a dési „Hakoah” sportklub, melyen többek között D'Arin operaénekes, Friedmann Ignátz hegedűművész és Franz Lehrer, a Román Opera hárfaművésze is közreműködtek osztatlan sikert aratva. A dési szereplők közül ki kell emelnünk Fesztinger Boriskát, Salgó Mancit, Lebovits Gizikét, Stern Marcsát, Bernstein Jolánát. A műsor gondos összeállítása és a rendezés körül dr. Hárnik Géza és Goldenberg Jakab szereztek kiváló érdemeket. Az estély erkölcsi sikerének előkészítésében a dési zsidó leányegylet — dr. Apai Andorné elnökével és Sternberg Sarolta alelnökével az élén — testületileg vette ki a maga részét.

A görög trónörökösne súlyos beteg. Athénből jelentik, hogy Keresztes trónörökösne állapota igen súlyos, úgy, hogy Mária királyné, a programtól eltérőleg Belgrádból Athénbe utazott.

Negyven ezer vasmunkás kizárása. Budapesti jelentik: A vasmunkások megbízottai tovább folytatták a tárgyalásokat a gyárak vezetőivel, a megegyezés azonban nem jött létre. Ennek következtében a budapesti vasmunkások vezetői elhatározták és értesítették a munkásokat, hogy amennyiben szombati nem állanak munkába, a főváros összes vasmunkás munkásait kizárják. Így Budapestben 40.000 munkás lesz hétfőn munkanélkülivé.

Nyolcezer lelt gyűjtötték a nagyváradi gyermekek. Nagyváradon most nyert befejezést a zsidó gyermekek purimi gyűjtésükéje, mely az eléggé el nem írtélt sajtóhadjárat ellenére is szép eredménnyel zárult le. A nagyváradi zsidó gyermekek példatadó lelkesedéssel állottak a Keren Kajemeth szolgálatába s minden alkalmunka dacára 7758 lelt gyűjtötték a Zsidó Nemzeti Alap javára. Különösen szép munkát végeztek Sonnenwirth Fáni és Grünwald Sándor negyedik osztályú polgárisokai tanulók. Az iskola igazgatója nagyon lojálisan viselkedett és csak kényszerhelyzetben rendelte el a gyűjtés befejezését.

A beszarabiai széles nyomtávu vágányok átalakítása. Bukarestből jelentik: Beszarabiában tudvalevőleg széles nyomtávu orosz vágányok vannak, amelyekre a Románia egyes területein közlekedő rendes nyomtávu vonatok nem futhatnak rá. Ezért Novoselicánál és Jassi mellett Sokálnál át kell szállni és az áruvagonokat is át kell rakni, ami tetemes költséget és fáradságot okoz. Egy esernovici értesítés szerint ezeknek a széles nyomtávu vágányoknak rendes nyomtávuakká való átalakítása a napokban megkezdődött. A sinek közelebbre fektetésén rendkívül sok munkás dolgozik, akik az átalakítási munkálatoakat rövidesen be fogják fejezni és akkor a forgalom egész Beszarabia területén átszállás nélkül fog lebonyolódni.

Nagy földvásárlások Palesztinában. A legutóbbi hivatalos jelentések szerint, mint Jeruzsálemből írják, január hónapban a föld ingatlanforgalom 150 ezer font sterlinget tett ki. A kormány a megfelelő illetékek fejében a tranzakciók után 5100 fontot kapott.

Adomány. Feldmann Jakob leánya eljegyzése alkalmával, 500 lelt adományozott lapunk utján a kolozsvári zsidó napközti otthonnak.

Esőzés a fővárosban. Bukaresti munkatársunk jelenti: A fővárosban néhány nap óta esik. Egy erős szeles áramlat, amely a Fekete-tenger felől jött, egész Oromániában lehűtötte az időjárást. Helyenként havazott is. A tenger Constanzánál és Szulinánál nyugtalan.

Norvég-palesztinai kereskedelmi egyezmény. Jeruzsálemből jelentik, hogy a norvég kormány ottani kereskedelmi megbízottja tárgyalásokat kezdett a palesztinai kereskedelmi és ipari hivattal kereskedelmi szerződés megkötésére. Norvégia fát, gránitot és halat importálna Palesztinába, olaj és narancs ellenében.

Életuntság. Tegnap délelben Rácz János 55 éves nyug. vasuti kalanz Damjanich-utca 29 számú lakásának pinecejárójánál felakasztotta magát. Mire észrevették, már nem lehetett segíteni rajta, meghalt. A tanuvallosok szerint Rácz János életuntságából követte el tettét.

Az üzleti záróra ügyében a Sfatai Negustorese ezuton hívja meg a fűszer, gyarmatára, esemege és vegyes szakmához tartozó összes kereskedőket az április 7-én, pénteken este a Sfatai helyiségében tartandó értekezletre és figyelmezteti az érdekelteket, hogy az ott hozandó határozat kerül az illetékes hatóság elé végrehajtás végett, épen ezért a megjelenés kívánatos.

Husvéti פסח ש"ק cukor megérkezett a Cukor-Import Rt.-hoz Oradea-Mare

Wrangelék cáfolják a mozgósítást, de elismerik a készülődést

Mit mond az orosz ellenforradalmárok budapesti katonai missziója? „Beszarabiáért minden orosz szívesen megy tűzbe“

Az Uj Kelet tudósítójától.

Az utolsó napok egyik sokat emlegetett külpolitikai eseménye az a válasz, amelyet Jugoszlávia külügyminisztere, Nincsics dr. a jugoszláv parlamentben egy interpellációra adott s amelyben kijelentette, hogy Jugoszlávia semmi olyan szövetségi szerződést nem köt, amely az országot „az orosz testvérháborúba“ való beavatkozásra kényszeríthetné. A beszéd igen energikusan szállt szembe azaz a felfogással, mintha a jugoszláv állam Wrangel offenzív terveit támogatná, ami annál nagyobb érdeklődést váltott ki az európai közfelfogásban, mert az európai közfelfogás részben ép a Wrangel-körökből származó, részben más Jugoszláviából érkező hírek alapján a jugoszláv kormányban Wrangel terveinek fontos tanaszát látta.

Nincsics külügyminiszter nyilatkozata után Wrangel maga látta szükségesnek, hogy a készülődései köréül Jugoszlávia kormányának okozott kényelmetlen helyzetet megváltoztassa s erre a célra a párisi „Information“-t használta fel. Wrangelnek, a fővezérnek cáfolatát most egy újabb cáfolat követi nyomon, amelyik Budapestről, az ottani orosz katonai misszió köréből keres meg hallgatást.

Wrangel budapesti katonai missziójának egy budapesti újságíró adott alkalmat arra, hogy Wrangel terveiről és azok állásáról nyilatkozhassék. Ezeknek a figyelemre méltó nyilatkozatoknak lényegét tudósítónk a következőkben közli:

— Az ellenforradalmi orosz hadsereg jelenlegi helyzetéről, Wrangel fővezér terveiről és felfogásáról közvetlenül vagyok értesítve, mert éppen nappal ezelőtt személyesen beszéltem a tábornok-fővezérrel. Toborzásról és offenzíváról szó sincs, de nem is lehet, mert a hadsereg ma meg nincs olyan helyzetben, hogy hadműveletekre fellehetne használni. A tavalyi vereségünk után hadseregünk a legsiralmasabb állapotban, fűvel, ruhával és fegyver nélkül volt vissza orosz földről Törökországba és a szigetekre. Az újjászervezés lehetetlennek látszó munkája részben már sikerült, mintán hadseregünket részben Bulgáriában, részben Belgrádban letelepíthettük.

— Az ellenforradalom orosz katonái Jugoszláviában, mint munkások élnek, Bulgáriában pedig rendes katonai alakulatokként táboroznak. A szervezés és kiképzés munkája ugy Jugoszláviában, mint Bulgáriában egyformán serényen folyik, a legény-ségi, altiszti, tisztú, lovassági és tüzérségi iskolákban, amelyeket ezekben az országokban felállítottunk. Hadseregünk fegyelme és lelkesedése messze tulszárnyalja még a régi cári hadsereg hangulatát is.

— Wrangel tábornok célja és felfogása az, hogy ezt a már 150.000 emberből álló hadsereget összetartsa és minél jobban megszervezza. Mert a bolsevista uralomnak pusztulnia kell a föld színéről. Ha ennek az ideje eljön, elsősorban miránk lesz szükség s a mi szuronyaink indulnak meg legelő. Erre várunk és erre készülünk.

— Ha a szovjetkormányának a génuai konferenciával nem sikerül elfogadtatni azokat az egyezményeket és szerződéseket, amelyek Szovjetország legérdekeit képezik, akkor ezt fegyverrel próbálja majd meg kieroszakolni Európától. Ebben az esetben különösen kritikussá válnék a helyzet a beszarabiai fronton. Beszarabiá visszahódítása nem szovjet kérdés, nem bolsevista kérdés, hanem orosz nemzeti kérdés. Itt minden orosz katona, akár vörös, akár fehér, szívesen megy tűzbe. Ez a remény

életet bennünket s erre készül a ma fegyverrel gyakorlatozó Wrangel-hadsereg.

Wrangel budapesti ezredese az inter-

juvuló újságíróval azzal bucsuzott, hogy igazi örömmel akkor fogja majd fogadni, ha a diadalmasan bevonuló seregével Moszkvában lesz.

A haldokló világváros

— Az Uj Kelet bécsi tudósítójától —

Bécs, április 4. Egy fiatal amerikai, aki az összeomlás éveit óta sordult gyermekből ifjúvá, New-York egyik utcáján összetalálkozott a minap egy osztrák kivándorlóval. Amint az osztrák bemutatkozott neki, a fiatal yenki nyilván, hogy földrajzi tudását fitogtassa, megjegyzi: Ausztria... az csehszlovákiai tartomány! Az osztrák pulykavörös lesz mérgében és Bécs nevét említi. „Vienna“ — mondja a fiatal ember, mint aki a dolgokkal most már egészen tisztában van. „Persze az az a város, ahol 2000 osztrák dollár egy ebéd s ahol a gazdagok után külön szolgál hordja nagy börtöndben a pénzt.“

Ez a kis anekdota, amelyet egy nagy berlini lap a hét humora című rovatban tréfaként közöl, tényleg megtörtént. A Schottenringi játéklarang szerencsés nyerői után ugyan még nem hordják szolgák a nemes egyszerűséggel fecniknek nevezett 10.000 koronás bankjegyeket, de ez a történet szimbólum, való minden ízében, mert rávilágít két igazságra, amelyek jellemzésül szolgálhatnak az 1922. év osztrák történetéhez: egyrészt a korona alkonyára, másrészt az osztrák állapotok operett-szerűen tragikómikus természetére.

Ha valaki 1813-ban egy fantasztikus regény keretében leírta volna egy bécsi ember mai életének egyetlen napját, azt egyszerűen bolondnak keresztelték volna el. Pedig a legtöbbje mindannak, ami a 13-as esztendőben fantasztikum volt a szó jó vagy rossz értelmében, hidegzuhanyos valóságként szakadt rá az operett-Ausztriára. Az öreg Burgtheater kegyeletes megemlékezésként minden hónapban fel szokta ujtani a régi Bécs mesejátékírójának, Ferdinand Raymundnak egyik naivan kedves darabját, amelyet a „Bauer als Millionär“ címet viseli. Ebben a kedves kis mesében meg van írva, hogyan juttatja egy jótékony nemtő egy parasztot hirtelen egymillió birtokába s hogy mi mindent csinál a paraszt a földöntúli millióval... Tündérmese. Tényleg ma a jótékony nemtő nagyítóüveggel kereshetne a felsőausztriai és stájer falvakban parasztokat, akiknek csak egy rongyos milliójuk van. Ilyen paraszt nincsen Ausztriában. Hisz felveti őket a papírpénz. Ha volna ilyen paraszt, akkor azt kiállíthatnák, kitömvé a Naturhistorisches Museum egyik üveg-szekrényébe.

Azaz dehogy állítanak ki, hiszen a főtnevezett állami muzeum csak néhány nappal ezelőtt intézett felhívást a bécsi közönséghez, amelyben az igazgatóság elpanaszolta a muzeumok rendkívüli nyomorát s adakozásra szólította fel a nagyközönséget. A muzeumnak, írta a felhívás, nincsen többé a ritkaságok megőrzésére és konzerválására szükséges anyaga. Nincsen szesz, benzin, a ritka állatpéldányok, melynek csodájára jártak a külföldről, elrothadnak s a híres keleti vadakat tartalmazó gyűjtemény csodáit régen elkezdte a moly. Nincs a muzeumnak még csak csirize sem, mert a szükséges csirizemennyiség ami egy felhasználatlanul heverő felbecsülhetetlen értékű növénygyűjtemény rendszerezéséhez volna szükséges, kerék négy-millió koronába kerülne. Csiriz négy millióért! Ennyi csiriz a háború előtt nem is volt Európában. Ma ez alig egynegyed vagont jelent. A meteorokövek megrozdásodnak, panaszolta tovább a felhívás, mert nem tudják többet azokat kellőképp tisztítani és az állatgyűjtemény legnagyobb gorilladispányja, amilyen kevés van a világban, amely már régóta új kítőmésre szorult volna — megpukkadt. Lehet, hogy az osztrák közállapotok fölötti dühében. Az oka bőven meg lett volna reá.

Éppen ebben az időben tárgyalta a bécsi törvényeszkék annak a szegény Hofratnak ügyét, akit az udvari tanácsosi nyomor letéritett a megengedett kereset utjáról. Megint az öreg Ferdi-

nand Raimund kell, hogy eszünkbe jusson. Édes istenem, az ő darabjaiban még ezek a Hofratok egy szerepelnek, mint minden földi boldogság, mint a gőg, büszkeség és hatalom birtokosai a szegény földhözragadt paraszttal szemben. Ma a nyomorult földhözragadt Hofrat fölösleges teher a szegény osztrák köztársaság államháóján, amelyről egy szellemes író csak nemrég mondta: Oesterreich ist zwar keine Räterepublik wohl aber eine Hof-räterepublik.

Ausztriának ma éppen annyi fizetett udvari tanácsosa és egyéb hivatalnokai van, mint volt az összeomlás pillanatában. Azóta kormányok jöttek, kormányok mentek és mindegyik zászlajára írta a tulnag hivatalnokai kar leszerelését s a köztársaságnak a nyomorúságos teher alól való mentesítését. Történt itt valami ebben az irányban. Csináltak egy új hivatali, az Abbaukommission-t. Ennek a bizottságnak lázas működése eddig abban merült ki, hogy sikerült megállapítani a leszerelés végrehajtásának lehetetlenségét. Hova tegye Ausztria az államhivatalnokokat? Hiszen a munkanélküliek száma csaknem eléri a százezret s egyedül Bécsben vagy ötvenezer ember létezik dologtalanul s ezeknek a dologtalanoknak száma az államhivatalnokok elbocsátása nélkül is emelkedni fog. Mert az osztrák ipar kezd lassan, de biztosan belefulladni abba az újabb és legújabb drágasági hullámba, amelyet Gürtler pénzügyi politikája s a világparitás szellemes jel-szava rázudított az osztrákokra.

Eddig ugyanis a derék bécsi polgár egészen boldogtalan volt, hogyné, hisz 60 koronás virginiát szivott a 180 koronás moka mellett. Boldogtalan volt, mert agyafurt statisztikusok kisütötték, hogy a világparitás alul szivarozott. Már pedig a lélek egyensúlyához, legalább is Gürtler szerint, feltétlenül szükséges, hogy az ember szivarozásában is a világ paritásában lépést tartson. A jövő hónap közepétől kezdve tehát egy virginia 150 korona lesz, egy regália média 250. Cigaretta sem lehet majd 40 koronán alul kapni. De nemesek a dohányzókat fogja sújtani az új drágasági hullám, eléri az többek között a telefonok boldogtalan birtokosait is. A telefon ezután már csak luxustárgy lesz, melynek „tartása“ évi csekély negyedmillióba fog kerülni. S mi ez a szentséges világparitás nevében. Kinek vált hasznára ez a világparitás. Az osztrák állambiztosok talán? Hisz a korona értéke ahelyett, hogy valamivel stabilizálódott volna, azóta csak még jobban esőkent. Gürtler financia-politikai bünei óta megdermedt a kivitelre épített osztrák ipar s a munkanélküliek száma napról-napra nő. Talán a kereskedelem? No, erről a Messe poruljárt kiállítói tudnának legtöbbet mesélni.

Kudareuk egész páratlanul áll az utolsó évek kereskedelmi történetében. Az első napon az óriási kiállító szállakban még csak mutatkoztak idegenek. A második napon már csak kíváncsiak lézengtek a kiállító csarnokokban. A harmadik nap kitűnt, hogy a bécsi Messe megbukott. Alig kötöttek üzleteket s az idegenek nagyrésze sietve hagyták el Bécsét. Hisz a dollár 320 márkás német árfolyama mellett a frankfurti Messén minden a felébe került, mint Bécsben. Frankfurtban az idegen elsőrendű hotelszobát kap 60 márkáért. Ami osztrák érték 1300 koronának felel meg. Itt Bécsben, ha a Ringhotelek portásainak különös kegyéből hozzájut egy szobához, úgy az nincs 10.000 koronán alul. Az amerikai vásárosok az összes bécsi kokottok mély szomorúságára aligha jönnek megegyeszer vissza a bécsi Messére.

S közben amíg lassan alkonyul a beteg korona haldokló fővárosában, a parlamentben az osztrák pártok a nagy

alköny lángjainál főzik a maguk kis levesét. Nem akadt közöttük egyetlen Cato sem, aki kiállana az agorára a végzetes nagy kérdéssel: Quo vadis Ausztria?

Szilágyi Dezső.

ÁTUTALÁSOKAT!

a külföld bármely részébe legszolidabban eszközöl a

Forgalmi Bank Rt.

Cluj, az Urania palotával szemben. Idegen pénznemek vétele és eladása, folyó számlák, lombard-kölcsönök, betétek naptól-napig a legmagasabban kamatoztatnak.

Telefon 1-69 és 7-25.

Central Buffet

Színház után 1314

az elite közönség találkozó helye

Nagymennyiségű lámpa, asztali táblalámpa, karisbadi porcellán és Dtmár-féle lámpa érkezik.

DEUTSCH R. I.

Üveg és porcellán nagykereskedés részvénytársaság

Oradea-Mare — Nagyvárad
Str. Nicolae Jorga (v. Zöldia-u.) 4.

TELEFON 71.

1311

Pontos és szolid kiszolgálás.

Gyermekeinek pészach ajándékol rendelje meg az

Ifju Kelet-et

Előfizetési díj egész évre 80 L.

Szerkesztőség és kiadóhivatal Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 48.

KÖZGAZDASÁG

Megkészszerződtek a R. M. S. bevételei

Az Új Kelet tudósítójától

Az állami monopoliások központi igazgatósága a napokban tette közzé jelentését, amelyből kiderült, hogy az állami monopoliások, melyek mindenkor tetemes jövedelmet biztosítottak a költségvetés számára, az utolsó évben kétszer annyit jövedelmeztek, mint azelőtt. Az alábbi táblázat az utolsó két év jövedelmeit tünteti fel:

Monopol nemek	Bevételek	920. ápr. 1-15	921. ápr. 1-15	922. márc. 15-ig	922. márc. 15-ig
Dohány	547.215.194	1.016.544.592	80.916.333	125.735.557	
Cigarettapapír	33.045.963	80.916.333	125.735.557		
Gyufa	32.707.752	6.112.746	11.664.603		
Játékkártya	3.068.232	11.664.603	106.943.338		
Puskapap	1.859.635	147.192.651			
Só	60.483.836				
Okmánydíj	91.219.718				
Összesen	321.135.425	1.495.176.325			

A fenti adatokból megállapítható, hogy egyedül a R. M. S. az utolsó évben közel félmilliárd jövedelem-többletet szerzett. A cigarettapapíronál a szaporulat 47 millió, a gyufánál 43 millió, játékkártyánál 3, puska-papnál 10 és a sónál 56 millió lei. Az okmánydíjbevételek 56 millió a növekedés. A monopoltermékek az elmúlt évben összesen 674 millió 39 ezer 900 leiel jövedelmeztek többet, mint az előző évben.

A R. M. S. jövedelmeinek növekedése különben még mindig tart, amit a március tizenötödiktől április elsejéig terjedő időszakra összeállított kimutatás igazolt. Eszerint az utolsó fél hónapban a bevételek 63 millió 340 ezer 498 leiel tesznek ki, az előző évi ugyanabban az időfelmutatott 51 millió 672 ezer 663 leiel szemben. A szaporulat mintegy 12 millió. A R. M. S. a jó fizlet-maetre való tekintettel üzemeit lényegesen növelni fogja és máris több jelentős beruházást eszközölt.

Belföld

(x) Románia életbelépteti az utód-államok közötti tranzitforgalmat. A portorosei konferencián, minl ismeretes, az utódállamok közötti egyezmény jött létre a tranzitforgalmat illetően, a meg egyezést azonban a román parlament még nem ratifikálta. Bukarestből jelentik, hogy a legutóbbi miniszter-tanács elhatározta, Csehszlovákiával, Jugoszláviával, Lengyelországgal és Ausztriával a meg egyezés rendelkezéseit életbelépteti a parlament utólagos jóváhagyásának reményében.

(x) Szabad a fedetlen kocsik ki-vitele Lengyelországra. A CFR. köz-ponti vezérigazgatósága elrendelte, hogy azok a nyitott tehorkocsik, amelyeket Lengyelországból hoztak be élelmiszere-szállítmányok számára, szabadon vihetik ki az ország területéről. A gabonakivitel azonban csak a lengyel kormány-tól kapott beviteli engedély alapján történhetik.

(x) Eladják a Capsát. Bukarestből jelentik, hogy egy francia pénzesport tárgyalásokat kezdett a Capsa-szálloda tulajdonosaival az épület megvételére. A franciák huszonnégy millió leiel vétel-árat ajánlottak.

(x) Románia delegátusai a római európai vasúti konferencián. Bukarest-ből jelentik: Az április tizenhatodikán Romániában tartandó európai vasúti kon-ferenciára a közlekedésügyi miniszter megállapította Románia képviselőinek névsorát. A kiküldöttek a következők: Á. Proteriana mérnök, a CFR. alvezér-igazgatója, Cezár Mercuza vasutiszigazgató, George Panaitopol, a wieshademi jóvá-tételi bizottság román csoportjának igaz-gatója.

(x) Kölcsönösen konvertálják a román és amerikai adósságokat. Bukarestből írják: Az Egyesült Államok itteni követe felkérte Virtila Brătianu pénzügyminisztert és közölte vele, hogy az Egyesült Államokban konzorcium

alakult a romániai polgárok amerikai adósságainak konvertálására és rendezésére. Ajánlotta a pénzügyminiszter-nek, intézkedjék, hogy Romániában ugyanilyen pénzesport alakuljon, amely az amerikai polgárok tartozásait egyesí-tendő Romániában és rendezné egységesen. A pénzügyminiszter kijelentette, hogy az ajánlatot tanulmány tárgyá-vá teszi és rövidesen választ ad. Kétség-telen, hogy a két konzorcium, amennyi-ben létrejön, lényegesen leegyszerűsíti a tartozások kölcsönös rendezésének adminisztratív teendőit.

(x) A „Közgazdaság” című hetilap, amely évek óta jelentős munkát végez az erdélyi gazdasági hírszolgálat és tájékoztató terén, új kezbe került. A lap, amely az újjászervezés technikai akadályai miatt szombaton nem jelent meg, szerdán érdekes tartalommal, új-szerűen és friss közgazdasági hírvagy-gal kerül a nyilvánosság elé. A „Köz-gazdaság” átszervezése új fejlődési ál-lomást jelent Erdélyi szaksajtójában, amelynek a „Közgazdaság” egyik ve-zető orgánuma lesz.

(x) Csökken az erdélyi állatkivitel. Az utóbbi hónapokban fellendült állat-kivitel kezd ellanyhulni, aminek az oka, hogy már belföldön is olyan mag-gas lett az élő állat ára, hogy nem ér-deemes külföldre szállítani. A külföldi exportőrök eredmény nélkül térnek vissza Erdélyből, mert nem tudják a horribilis árakat megfizetni. Március 16-tól április 1-ig az alábbi mennyisé-geket szállították ki, ami az előző hó-nappal szemben hetven százalékos esést jelent: 1643 ökör, 12 bika, 100 tehén és 1816 sertés. Az állatokat Prágába, Budapestre, Bécsbe és Szófiába irányí-tották.

(x) Állatbetegségek Erdélyben. A kolozsvári állategészségügyi főfelügye-lőség körzetéhez tartozó nyolc erdélyi vármegyében a múlt hónapban a következő járványos megbetegedések fordultak elő: veszettség: 1 Szilágy, 3 Tordaaranyos, 13 Szatmár. Lépfene: 1 Tordaaranyos, 2 Máramaros, Beszterce, 5 Szatmár. Rüh: 1 Szolnok-Doboka, 2 Szatmár, 5 Szilágy, 6 Kolozs és 15 Márama-rosban.

Külföld

(x) A csehszlovák dunai hajózás magánkézen. Prágából jelentik: A parlament elé a közlekedésügyi mi-niszter törvényjavaslatot terjesztett be a dunai hajózás lebonyolítására alakult részvénytársaság létesítésé-ről. A hajózást eddig Csehszlová-kiában az állam adminisztrálta, de az állami közgazgatás nem bizo-nyult megfelelőnek.

(x) Német-olasz kereskedelmi egyezmény készül. Berlinből jelen-tik, hogy a német és olasz kor-mány megbízottai tárgyalásokat foly-tatnak kereskedelmi szerződés létre-hozására. A tárgyalások kedvezően haladnak előre és a meg egyezés főbb vonásaiban már elkészült. Né-metország ipari cikkeket szállít Olaszországba, Olaszország viszont Németországba mezőgazdasági ter-mékeket.

(x) Az angol költségvetés. Lon-donból jelentik: Gazdasági körökben nagy feltűnést keltett az a példát-lanul pontos pénzügyi művelet, melyet a kincstári államtitkár az idei költségvetéssel felmutatott. Az angol pénzügyi év április elsején zárult és a pénzügyi hivatal már másodikán közzétette az elmúlt évi adatokat március harmincegyedikével bezáró-lag. Érdekessége különben a költség-vetésnek még az is, hogy a bevé-telek nemcsak fedezték a kiadások-at, de negyvenötmillió fonttal túl is haladták.

Szilágyi Eleonora Rt.

Alánlja: Likőr, rum különlegességeit. Elsőrendű pezsgőt és borait. Szesz nagyraktár. 1269

Tarbut Országos Zsidó Iskolaegyesület Rendelkezési Alap

A „Tarbut” célja az erdélyi zsidóság hely-razását szolgáló intézmények létesí-tése, illetőleg fenntartása.

A Tarbut Országos Zsidó Iskola-egyesületbe 1921 december havától 1922 március 10-ig tagokul beléptek:

Rendes tagok: Ausländer Lajos, Braunstein N., Binderweiss Mór Negy-iklód, özv. Braver Izsóné Bistríta, Baumzweig Ibrahim, Daszkel Jakab, Droikurs Jakabné, Eichner Andor Ara-nyosgyéres, Frischmann Pál, Feuer-stein Lőrinc, Faragó Miklós, Fränkel Mór, Farkas Ernő, Feuerstein Samu, dr. Fenichel Mór, Fenichel József, Finkel-stein Alfréd, Feuerstein Béni, Frenkel Hermann, Farkas Mózes, Farkas Miklós, Gertler József, Gottlieb József, Grünfeld Lajos, Grünwald Géza, Grün Lázár, Grün Samu, Grün Mária, Geist Test-vérek, dr. Goldberg Ede, dr. Hirsch Dezső, dr. Hamburg József, Harskovits Imre, dr. Horváth Jónó, dr. Hirsch Gyula, dr. Hirsch Jenő Somkerék, Heves Vilmos, Heost Richard, Harskovits Jónó, Hilfmann Nándor, dr. Hercz Nándor, Janovitz Lajos, Judovits Lázár, Izsák Mór Sárkány, dr. Klein Miksa, Katz Ignác, Kerész Márton, Kaszner Izsák, dr. Krémer Armin, Krausz Viktor Gyula, Keszler József, Lebovits Béla, László Samu, Lázár Izsák, Léb Hermann, Miksa Mihály, Miksa Samu, Mózes Jenő, Marautz Lupu, Moskovitz és Weissmann, Mandula Jenő, Molnár Jakab, Nussbaum Mihály, Nierenfeld Izidor, Noszin Mór, Pinter Bertalan, Rosenber Lázár, Rosin Alexandru, Rosin Constantin, Rosenfeld Armin, Rózsa Ignác, Székely Dávid, Stotter Aladár, Simon Samu, Salamon Postvérek Aranyosgyéres, Salamon Manó Aranyos-gyéres, dr. Sebestyén József, Simon Ede, dr. Semjén Hugó, Szántó Miklós, dr. Spitzer József, Slomovits Lázár Erdőszentgyörgy, Sipos Jenő, Sándor Testv., Salamon Ede, Salamon Koppel, Wertheimer Fülöp, dr. Wertheimer Manó.

(Folytatás a következő számban.)

Juhtulajdonosok és turógyárosok!

Mielőtt sajtoltóval látnák el magukat, saját érdekükben tegyenek kísérletet a cseppfolyós és poralaku

„Agriceo”

sajtoltóval, mely friss és kétszeresen koncentráva lévén igen kiadós és a legjobb minőségű turó előállítására alkalmas. 3469-1

A cseppfolyós „Agriceo” sajtoltó mindenütt eredeti 1 literes és 1/2 literes üvegekben, a poralaku pedig mindentéle nagyságu skatulyákban kerül eladásra.

Óvakodjanak az utánzatoktól, melyek elrontják a tej-készítményeket.

Megrendelésekkel forduljanak

D. Blau & Co Galati céghez.

Postai és vasúti szállítás! Egész Erdélyben agilis ügynőkök kerestetnek.

Bárdos Jenő

(As Bon Gout) Főter 4.

Összes párisi szövet, selyem, ka-bát, toltette és divatújonságai 1282 megérkeztek.

Telefon: 917. Olcsó árak!

Ha szép és divatos cipőt akar, saját érdeké-ben keresse fel SAMSON IZSAK cipész-üzletét Cluj, Egyetem-u. 2, ahol saját ké-szítményü kész cipőket 300 leitől fejlebb beszerezhet. Mérték utáni megrendeléseket pontosan és lelkiismeretesen eszközölk.

MOLYKÁR
ellen megvédi
**SZŐRME
RUHÁIT**
Tűz és
betörés ellen
biztosítva.
Javításokat
téli szonvra már vállalunk
Eisen-tádtor & Comp.
szőmeáruháza CLUJ-
KOLOZSVÁR, Cal. Vic-
toriet (v. Kossuth Lajos-
utca 7 szám.

Weisz és Molnár
női divatáruháza
újbol megnyit!!
Keller,
Weisz és Molnár
cég alatt, Cal. Reg.
Ferdinand 6. szám
alatt, a volt helyi-
séggel szemben. o
1334

שם פסח
Saját kisüstön
főtt seprü- és
szilvapálinka
BOGNÁR
és
SZÁNTÓ
—CLUJ—
(C. REG. FERD. 70.)
TÁRGU-MUREŞ
felügyelete alatt
saját szürésü ura-
dalmi FAJBOROK
3571
שם פסח

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

Mámor

August Strindberg drámája

Bemutatta a kolozsvárt magyar színház 1922 április 6-án

Strindberg Mámor című drámája a költő életének abból a korszakából való, amikor a végzet és emberi bűnök keserű megutalásán túl, a sorsapásokban megnevesült férfilelek egy magasabb filozófiai meglátásig, a rezignáló mindezt megértésig és mindent megbocsátásig érkezik el. Az ötvenen innen lévő Strindberg, 1890 körül még az ugynevezett naturalisztikus drámáit írta, a vigasztalanul sötét egyfelvonásosait, a „Páriát”, a „Számumot” a Kolozsvárt ugyancsak bemutatott „Julia kisasszony”: Csupa keserves végzetrel és asszonygal megbékélt nem tudó kirobbanásokat. Tíz évvel később, az ötvenéves Strindberg megírta megbékélt önvallomásainak első drámáját, a Mámort. A Mámor 1899-ben készült el. Egy évvel később, 1900-ban írta a Haláltáncot, melyről maga jegyzi meg, hogy ez a drámája „távol áll már minden ugynevezett nőgyűlölettől, de mindent legyőző a rezignációban és nagy a megbocsátásban.” De Strindberg, a megbocsátásban és rezignációban is strindbergi maradt. A Julia kisasszony írja, ötvenes éveim túl keletkezett irásaiban sem von vissza semmit előbbi meglátásaiból, nem rehabilitálja a nőt, akit ő rántott sárba, hanem mellette látja a férfit is, a világnak eddig volt egyetlen értelmét, gyöngének, nyomorultnak, törpének. Mindannyian bűnösök vagyunk és a lélek egyetlen menekvése: meglátni azt és megbocsátani. Ez az alapszémje a Mámornak.

Maurice, a drámaíró, premierjének estéjén megismerkedik egy festő barátjának, Adolffnak kedvesével, Henriettel. Az egymást kiegészítő, egymást tudatlantian kereső lelkek magnetikus vonásával csapódnak egymásba, szegény, akarattalan hipnotizáltak egy magasabb erő kezében. Maurice elhagyja régi kedvesét, akitől pedig egy gyermeke is van. Henriette hűtelen lesz Adolffhoz, azaz hogy nem is hűtelen, mert nevelőjük egymásra talalását olyan eszvedüli természetesnek, olyan végzet-megteljesülésnek látják, hogy minden előbbi élményüket érzik hiütlenségnek a saját énjük iránt. A premier estéjén az ő magával viszi Henriettet és a színpadi siker és szerelmi teljesülés mámorában kirobban belőle a kívánság: vajha meghalna a gyermek, aki az egyetlen élő kapocs, mely egybefűzi még a régi kedvesével. És mintha gondolattal is lehetne ölni: a gyermek, a kis Marion csakugyan meghal. A rendőrség beavatkozik a fülzúdult közvélemény Maurice, az apát vádolja a gyermek meggyilkolásával és a tegnap még hatalmas színpadi szerző huszonnégy óra alatt sárba tiporva látja magát és mindenét, hitét, jövődjét, szerelmét. A rendőrség ugyan, bizonyítékok híján, szabadon bocsátja, de az igazi bűnhődés csak ezután kezdődik: a lélek önmardosása: hátha csakugyan Mert hiszen a valóban beszéltek, kívánták a kis Marion halálát. Hátha csakugyan lehet kívánsággal embert ölni?

Ezt nem tudja elviselni. Valakire át kell hárítani ezt a rettenetes terhet. Igen, itt van a nő, Henriette. Ő volt az, a ki kívánta, hogy az akadályok elháruljanak szerelmük útjából. És ha kívánta, akkor valószínűleg meg is tette. Igen, Henriette gyilkolta meg a gyermeket. Hozzálopózkodott és talán méreggel ölte meg. Ő a gyilkos. De ugyanez a gondolatlanolat végig vonaglik Henriette lelkén is, csak éppen azzal a végső konkluzióval, hogy Maurice a gyilkos. És a két egymásra talált lélek keservesen marcangolja egymást, kölcsönösen és nyíltan gyilkossággal vádolják egymást. Megnyugvást hoz Adolphe a megcsalt szerető és barát, a megőrüléshez közel álló két léleknek. Megértő rezignációval vezeti mindkettőjüket az igaz megismerés felé. Igen, gondolattal nem lehet ugyan ölni, de a gondolatban való gyilkosság nem

TÖZSDÉK	Lej	eselt kor.	márka	fran. frank	svájci frank	lira	oszt. kor.	magy. kor.	font sterl.	dinár	leva	euró. marka	dollár	holl. forint	török font	svéd kor.
Bukarest	valuta	252	46	1285	271/4	746	202	18 1/4	605	162	90	33	138	—	90	—
	deviza	255	—	1290	27	745	190	16	621	—	—	—	142	—	—	—
Bécs	valuta	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	deviza	—	—	1413/4	700	7650	—	865	3360	—	—	1485	7650	—	—	—
Prága	valuta	—	—	1705	486	1040	28350	61	590	234	64	3560	148	5282	2040	1339
	deviza	—	—	1705	489	1045	28650	61	590	235	64	3585	148	5301	2040	1402
Berlin	valuta	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	deviza	—	—	5861/2	—	—	—	415	361/2	1389	—	—	326	120	—	8240
Zürich	valuta	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	deviza	—	—	252	46	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		255	—	—	—	2685	660	58	—	155	—13	—13	514	—	—	—
Budapest	valuta	616	1639	284	7975	170 1/4	4612 1/2	1137 1/2	—	3920	1030	—	—	—	—	—
	deviza	—	—	279 1/2	—	170 1/4	4650	1142	—	3880	260	—	—	—	—	—

kisebb bűn, mint a tényleg elkövetett emberölés. De minden tisztulásnak kezdete: a megértés és megbocsátás. Ne vádoljuk egymást, mert mindannyian bűnösök vagyunk, mindannyian követtünk el gyilkosságot gondolatban, de a rezignációban, a megbocsátásban, a hivatás teljesítésében megtalálhatjuk a lélek békéjét és az isteni bűnbocsánatot.

A darab tipikus Strindberg-dráma, telve lelki-analizisekkel és óriási feladat elé állítja az alakító művészeket. A magyar színház művészei sikeresen bírkóztak meg ezzel a feladattal.

Táray (Maurice) Lengyel (Adolphe) és Baróti Erzs (Henriette) szerepében tehetségük javát adják. Mindegyik alakításában találunk ugyan felfogásbeli hibát: Baróti túlzott felfogásában mutatja be Henriettet, Táray az utolsó felvonásban lelki gyötürődéseiben nagyon is mesterkéltnak látszott és Lengyel kissé asszonyosan látta meg a karaktert hozott ki Adolphe szerepéből. Ezek azonban csak nüansok és az egyéni felfogás határai között mozognak. Forgács, egy jelentéktelennek látszó epizód szerepben megdöbbentően nagy alakítást nyújt. Nehány szavas szerepében a tragikai véna egész skálája végig rezeg. Ugyancsak kisebb szerepekben Izsáky Margit, Oláh, Izsó, Virág és Laczko Aranka jók voltak. A rendezés és díszletek művészi szépek és biznysága annak, hogy a magyar színház is tud rendezni ha akar. Az a színpadi technika és a világítási effektusok bravuros felhasználása, mellyel a rendezés a darabot aláfestette, egyik fődekkessége a bemutatónak és művészi erővel oldotta meg azt a feladatot, hogy hogyan lehet a nyolc külön képre szaggatott drámát egyetlen pergő ütemben, szinte minden megszakitás nélkül lejátszani. Külön megemlítést érdemel még az, hogy a színház a sajtó képviselői előtt díszletes főpróbát tartott és ezzel ebben a tekintetben is követte a fővárosi színházak példáját. (g. j.)

Habima Erdélyi Zsidó Színpad

Heti műsor:
Szombaton, április nyolcadikán: „Sabosz Kojdes”.
Vasárnap, április kilencedikén: „Die Verstossene”, Schalom Asch drámája.

A divat. Háromfelvonásos ugynevezett realiztikus drámát mutattak be tegnap este a Habima színészei. Natan Lazarust felesége kedvtelése szegénységbe taszítja, az asszony nem viseli el az ékszerélteliséget és az egyszerű, otthon készült ruhákat. Nagy büszsága és gyöngye jelleme megintatják, kerítőnő hádjába jut, hogy a divattal lépést tarthasson. A férj — a ház gondnoka, ahol a kerítőnő lakik — ráismer a gálans szalon albumában feleségére, akit odarendel. Egy nagy jelenet után a férj megfojtja lejtőre jutott asszonyát. A darab erősebb részeiben Stramer és Stramerne játékművésze drámai tökéletességgel érvényesült. Kivételes játékszói talentumot árult el a fiatal Waldberg az öreg Lazarus szerepében és sokoldalú tehetségét jól érvényesítette a hitinő Rabinovitzné, aki mint öreg Lazarusné és mint Missis Feiner egyképen teljes illuziót adó játszott. Blind

Valutapiac április 6-án

Aranka kiválóan alakította a csábító barátnőt. Kisebb szerepekben Teszler és Wieder figyelemreméltó játékokat produkáltak. (sz. i.)

A „Vadgalamb” reprize. Hétfőn este elevenítette fel a magyar színház Gara Akos és Vadas László nagyszerű operettjét, a Vadgalambot. Az érdekes reprizt zsufolt ház nézte végig. A darab sikerében osztoztak a szereplők is, Hegyi Lili, Sereg Maresa, Miklósi Margit, Sümegei Odón, Réthelyi Nagy Gyula, Berki Jóska. A harmadik felvonás táncebetéjében nagy sikere volt Pattantyusnak és Kovács Katónak, aki ezuttal is többször megismételte számát.

MAGYAR SZÍNHÁZ

Heti műsor

Péntek: A Mámor. (2. odaszor. Rendes helyárrakkal. Bérlet 123. sz. C. Előadás kezdetén a nézőtérre vezető ajtókat bezárják.)
Szombaton d. u.: A hatyu. (Ujdonoság, 11. edszor. Morsékelt helyárrakkal.)
Szombaton este: Zsidónő. (Darin vendégjátékával. Opera-helyárrakkal. Opera-bérlet 17. sz. Előadás kezdetén a nézőtérre vezető ajtókat bezárják.)
Vasárnap d. u.: Obsitos. (Operette 47. edszor. Morsékelt helyárrakkal.)
Vasárnap este: Flórika szerelme. (Uj betanulással és szereposztással. Szentgyörgyi

István föllépésével. Rendes helyárrakkal. Bérlet 124. sz. D.)
Hétfő: Három a kis lány. (Operette-repriz. Uj betanulással s új szereposztással. Rendes helyárrakkal. Bérlet 125. sz. A.)
A műsorra tüzött előadások jegyei előre megválthatók a színház pénztáránál.

Renner Gusztávné Halász Baba vendégjátéka. A hétfőre hirdett Három a kis lány előadása Kolbay Ildikó betegsége miatt elmarad. Helyette az idei saison egyik legnagyobb sikerű ujdonsága, az Offenbach körül színterítőn érdekes vendégjátékkal, amelyben Eugénia császárné szerepét Renner Gusztávné Halász Baba fogja játszani.

Uránia mozgóban: Pénteken, Diák szerelem, egy szerelmes akadémista regénye. Szombaton, vasárnap, az amerikai Patné-gyár remeklése. Az ezeregy éjszaka. Színezett filmköltemény, az arab mesék világából.

Apolló mozgóban: Pénteken, Az anyai szeretet, nagy nordisk-dráma. Szombaton, vasárnap, szenzációs és gazdag műsor. Fekete pillangó, és Majom kerestetik, vigjáték.

Egyetem mozgóban: Pénteken, a Dorián cég megragadó erkölcsdrámája a Bűn tánc. Szombaton, vasárnap, izgalmas olasz film. A kelepce.

Felelős szerkesztő: MARTON ERNŐ

Kiadó: KADIMA kiadóvállalat r. t.

Előfizetési ár havonként . . . . . 35 lei
Egyes szám ára mindenütt 1 lei 50 bani

Engros eladás! 1342

Rövid, norinbergi, galanterie és papírárúk

Simplon-áruház

Cluj, Calea Reg. Ferdinand
25. sz. Főpostával szemben.
Szakmabeli segéd felvétetik.

Engros eladás!

Belvárosban

vagy közel a város centrumához keresek kétszobás lakást mellékkelhelyiségekkel. Hajlandó vagyok jelentékeny áldozatra. Közvetítőket megfelelően honorálok. Cim e lap kiadóhivatáiban.

Szarut, szaruhegyet, aggancsot, husolást és csontot, valamint mindennemű tímárhulladékot legmagasabb napi árában vásárol

Szaru- és csontárugyár Rt. Cluj 1310

GUTFRIED és HERSKOVITS

Oradea-Mare (Nagyvárad)
Piata Unirei 12
Telefon szám 211.
Megrendeléseket postán eszközölünk.

Erdély legnagyobb és legszolidabb importörjei. Komplet vagon olasz Clarc-cérna valamint nyári harisnyák, keztük és horgolt nyakendők érkeztek. Állandó nagy raktár mindennemű rövidáruban. ooooooooooooooooooooo

Ujrafoncsorozás! Finttükörök gyártása!

Péchy és Társa

Modern üvegcsiszoló és tükörárugyár

üzemét ORADEA-MARE (Nagyvárad) Str. Saguna (Kapu-cinus-u.) 20 megkezdte: Minden méretű és minőségű tükörök, butorüvegek olcsó áron megrendelhetők. 1331

KÉRJEN ÁRAJANLATOT!

